

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)

Bolu Abant İzzet Baysal University
Journal of Faculty of Education

2026, 26(2), 672 – 692. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2026..-1680430>

Annelerin Duygu Düzenleme Güçlükleri ile Ebeveyn Tutumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi An Examination of the Relationship Between Mothers' Difficulties in Emotion Regulation and Parenting Attitudes

Seden ABACI KARADENİZ¹ ID, Kezban TEPELİ² ID

Geliş Tarihi (Received): 20.04.2025

Kabul Tarihi (Accepted): 16.05.2026

Yayın Tarihi (Published): 30.06.2026

Öz: Bu araştırmada, okul öncesi dönemdeki çocukların annelerinde görülen duygu düzenleme güçlükleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Literatürde annelerin duygu düzenleme kavramına yönelik çeşitli çalışmalar yer almakla birlikte, özellikle okul öncesi yaşta çocuğu olan annelerin “duygu düzenleme güçlüğü” boyutuna odaklanan ve bu değişkeni “ebeveyn tutumlarıyla” birlikte ele alan çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Araştırmanın örneklemini, İzmir ilindeki okul öncesi çocukların anneleri oluşturmakta olup, çalışmaya 379 anne yansız atama yöntemiyle dâhil edilmiştir. Araştırmada bağımlı değişken anne tutumları; bağımsız değişkenler ise annelerin duygu düzenleme güçlükleri, eğitim düzeyleri, çalışma durumları ve çocuk sayısıdır. Veri toplama aracı olarak, Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa Formu (DDGÖ-16) ile 4–12 yaş aralığında çocuğa sahip olan ebeveynlere yönelik Anne-Baba Tutum Ölçekleri kullanılmıştır. Ayrıca annelerin eğitim seviyesi, bir işte çalışma durumları ve kaç çocuğa sahip oldukları gibi demografik özelliklere ilişkin veriler, araştırma için hazırlanmış bir bilgi formu ile elde edilmiştir. Nicel yöntem esas alınarak oluşturulan bu araştırma, ilişkisel modelin benimsendiği betimsel bir araştırmadır. Araştırma bulgularına göre; annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile istendik ve istenmeyen ebeveyn tutumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Annelerin duygu düzenleme güçlükleri hem istendik hem de istenmeyen ebeveyn tutumlarını yordamaktadır. Ayrıca annelerin istendik ve istenmeyen ebeveyn tutumları, eğitim durumlarına, çalışma durumlarına ve sahip oldukları çocuk sayısına göre anlamlı şekilde farklılaşmaktadır. Sonuçlar, annelerin duygu düzenleme güçlüklerinin çocuk yetiştirme sürecinde benimsedikleri tutumlar üzerinde belirleyici bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bu alandaki çalışmaların kapsamının genişletilmesiyle birlikte, annelerin ebeveyn tutumlarını geliştirmeye yönelik eğitimlerde duygu düzenleme becerilerini destekleyen içeriklere yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Duygu düzenleme güçlüğü, Ebeveyn tutumları, Anneler, Okul öncesi

&

Abstract: In this study, the relationship between difficulties in emotion regulation observed in mothers of preschool children and parenting attitudes was examined. Although there are various studies in the literature focusing on the concept of mothers' emotion regulation, the number of studies that specifically focus on the “difficulty in emotion regulation” dimension of mothers with preschool-aged children and address this variable together with “parenting attitudes” is quite limited. The sample of the study consisted of mothers of preschool children in the province of İzmir, and 379 mothers were included in the study through the unbiased assignment method. In the study, the dependent variable is maternal attitudes, while the independent variables are mothers' difficulties in emotion regulation, education levels, employment status, and number of children. As data collection tools, the Difficulties in Emotion Regulation Scale–Brief Form (DERS-16) and the Parents Attitude Scales for parents with children aged 4–12 were used. In addition, data on demographic characteristics such as mothers' education level, employment status, and number of children were obtained through an information form prepared for the study. This research, based on the quantitative method, is a descriptive study designed in the relational model. According to the research findings, there is a statistically significant relationship between mothers' difficulties in emotion regulation and their requested and unwanted parenting attitudes. Mothers' difficulties in emotion regulation predict both requested and unwanted parenting attitudes. In addition, mothers' requested and unwanted parenting attitudes differ significantly according to their education level, employment status, and number of children. The results reveal that mothers' difficulties in emotion regulation play a determining role in the attitudes they adopt during the child-rearing process. With the expansion of studies in this field, it is recommended that training programs aimed at improving mothers' parenting attitudes include content that supports emotion regulation skills.

Keywords: Emotion regulation difficulties, Parenting attitudes, Mothers, Preschool

Atıf/Cite as: Abacı Karadeniz, S., & Tepeli, K. (2026). Annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(2), 672-692. DOI: 10.17240/aibuefd.2026..-1680430

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuefd>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University–Bolu

¹ Sorumlu Yazar: Dr. Seden ABACI KARADENİZ, MEB, Çocuk Gelişimi, sedenabacii@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1475-4378

² Prof. Dr. Kezban TEPELİ, Selçuk Üniversitesi, Çocuk Gelişimi, ktepeli@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0003-3403-3890

1. GİRİŞ

Duygular, insanların sözel ifadelerini, jest ve mimiklerini kullanarak bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde durum, olay veya davranışlara yönelik verdikleri tepkiler olarak tanımlanır (Denham, 1998). Çevresel taleplerle daha iyi başa çıkmamızı sağlamakla birlikte, kişileri eyleme geçmeye hazırlar (Denollet vd., 2008). Ayrıca, duygular gerekli davranışsal tepkileri organize eder, karar verme süreçlerini etkiler, önemli olayların hafızaya kazandırılmasında rol oynar ve kişilerarası ilişkileri kolaylaştırır (Gross & Thompson, 2007). Fakat duygular bazen aşırı yoğunlukta ya da yanlış zamanda ortaya çıktığında, faydalı olduğu kadar zararlı da olabilir. Duygular; zihinsel, eylemsel ve bedensel tepkilerle ortaya çıkar ve değişen koşullara adapte olabilmek açısından büyük bir rol oynar.

Bu uyum sağlama işlevi nedeniyle, duygular insan evrimi boyunca hayatta kalmak için gerekli olmuştur ve modern toplumda da psikolojik işleyiş için kritik kabul edilmektedir. Duyguların sosyal hayatta sağlıklı bir şekilde düzenlenebilmesi ise kişilerin bireysel yeteneklerine bağlıdır (Denollet vd., 2008). Duygu düzenleme, beynin duygu üretiminden sorumlu olan bölgeleriyle aynı alanlarda gerçekleştiği için, genellikle duygularla eş zamanlı olarak ortaya çıkmaktadır. Bir kişi bir duyguyu hissettiğinde, beynin o duyguyu düzenlemek için yaptığı çabalar da aynı anda devreye girer. Bu, kişinin duygularını hemen fark etmesi ve o anki duruma uygun şekilde tepki vermesi açısından önemlidir. Örneğin, bir kişi öfkelenildiğinde, beynin öfkeyi hem üretmesi hem de kontrol etmesi aynı anda gerçekleşir. Bu nedenle, duygularla başa çıkma süreci, duygunun oluşumuyla eş zamanlı olarak devreye girmektedir (Gross & Thompson, 2007).

Alan yazında, duygu düzenlemeye ilişkin tanımlar farklı açılardan ele alınmıştır. Gross ve Thompson (2007) duygu düzenlemeyi, kasıtlı veya otomatik bir şekilde kişilerin duygularını nasıl deneyimledikleri ve nasıl dışa vurduklarına yönelik girişimler olarak tanımlarken, Kodak (2021), sosyal hayata adaptasyon için duygunun deneyimleme/ifade etme biçiminin düzenlenmesi olarak tanımlamıştır. Duygu düzenleme, kendimizdeki veya başkalarındaki duyguları etkileme girişimlerini ifade eder (McRae & Gross, 2020). Bazı araştırmacılara göre duygusal deneyim ve ifadenin kontrolünü (özellikle olumsuz duyguların dışavurumcu kontrolünü) ve duygusal uyarılmanın azaltılmasını vurgularken bazıları ise duyguların işlevsel doğasını vurgular; duygu düzenlemenin duygusal kontrol ile eşanlamlı olmadığını ve bu nedenle, olumsuz etkiyi hemen azaltmayı içermediği öne sürülür. Duygu düzenleme, bireyin hislerini fark edip anlamlandırması, ani ve kontrolsüz tepkiler vermek yerine onları kabul edebilmesi ve olumsuz hisler yaşasa dahi amaçlarına uygun şekilde hareket edebilmesiyle ilgilidir. Aynı zamanda, kişisel hedeflerini koruyarak içinde bulunduğu koşulların gerekliliklerine uyum sağlayabilmesi ve tepkilerini buna göre yönlendirebilmesi için uygun stratejiler kullanmasını da kapsar. Bu becerilerden herhangi birinin veya birkaçının eksik olması, duygu düzenleme sürecinde zorluk yaşandığını gösterir (Gratz & Roemer, 2004).

Bozkurt Yükcü ve Demircioğlu'na (2017) göre, insanlar aynı anda birçok farklı duygu yaşayabilirler. Ancak sosyal çevre, duyguların doğal akışını her zaman desteklemeyebilir ve insanlar bu çevreden bağımsız değildir. Bu nedenle, karşılaşılan zorluklarla başa çıkabilmek için, insanların etkili duygu düzenleme stratejilerini kullanmaları gerekmektedir. Duygusal tepkiler genellikle yaşam koşullarındaki değişikliklerle uyumlu olarak gelişir. Ancak, bireyler bazen duygularını bu hızlı değişimlere adapte edemezler ve bu durum çeşitli sorunlara yol açabilir. Bu tür zorluklarla başa çıkabilmek ve çevredeki değişimlere uyum sağlayabilmek için bireylerin ruh hallerini kontrol etmeleri ve duygularını ayarlamaları gereklidir. Duygu düzenleme, bu bağlamda bireylerin değişen koşullara daha sağlıklı ve etkili bir şekilde uyum sağlamalarına olanak tanır (Chen, 2016). Duygu düzenleme becerisi sağlıklı bir yaşam sürdürebilmek adına kritik bir öneme sahiptir. Bu beceri, bireyin hem kişisel hem de sosyal ilişkilerinde uyum ve denge sağlaması için temel bir yapı taşıdır (Grolnick vd., 2006, Stavrou, 2019).

Bir kişinin hissettiği duyguları fark edip kontrol altına alabilmesi ve bunları o anki hedeflere veya durumsal gerekliliklere uygun şekilde yönlendirebilmesi anlamına gelen duygu düzenleme kavramı sayesinde, bir kişi öfkelenildiğinde bu duygusunu hemen dışa vurmak yerine ortamın gerektirdiği şekilde sakinleşmeyi seçebilir. Bu beceri, sosyal ilişkilerde ve günlük yaşamda daha sağlıklı ve uyumlu tepkiler vermeyi sağlar. Duygu düzenleme hem bireyin kişisel iyilik hali hem de başkalarıyla olan etkileşimlerinde dengeyi koruması açısından önemlidir. Bunun tersine duyguların düzenlenemediği durumlarda ise kişinin hedeflerine ulaşması zorlaşır ve durumsal gereksinimlere uygun şekilde hareket etmesi engellenir (Morelen vd., 2014). Bu becerilerin eksikliği, uygun bir duygusal tepki geliştirme, heyecan ve ruh hali dengesizlikleriyle başa çıkma, duygusal aşırı tepkilerden kaçınma ve duygusal bir dengeye ulaşma konusunda zorluklara yol açar. Ayrıca, korku, öfke ve üzüntü gibi duyguların yoğunluğunu ve niteliğini düzenlemede yetersizliklerle ilişkilendirilir (Paulus vd., 2021).

Bilge ve Sezgin'e (2020) göre, duygu düzenleme güçlüğü hem çocukluk hem de yetişkinlik dönemlerinde görülebilen bir sorun olarak tanımlanmaktadır. Cole vd., (1994) ise bu durumu, duygusal gelişim sürecinde bilişsel görevleri yerine getirmede yaşanan zorluklar olarak ifade etmektedir. Olumsuz duyguları hafifletmek veya yatıştırmak için düzenli olarak sağlıklı stratejiler kullanamama durumu, duygu düzenleme güçlüğü olarak tanımlanır (Cole vd., 1994). Her birey zaman zaman ideal olmayan duygu düzenleme stratejilerine başvurabilir (Rolston & Lloyd-Richardson, 2023). Duygu düzenleme güçlüğü, bilgilerin işlenmesi ve duyguların diğer bilişsel süreçlerle esnek bir şekilde bütünleştirilmesindeki zorluklar ile duygusal deneyim ve ifade üzerindeki zayıf kontrol şeklinde kendini gösterir (Cole vd., 1994) ve bireyin günlük yaşamını sağlıklı bir şekilde sürdürmesini engelleyebilir (Beauchaine & Cicchetti, 2019), duyguların algılanışı ve yorumu hislerin şiddetlenmesine ve baş edilemez gibi algılanmasına yol açabilir. Birey, olumsuz duyguları hafifletmekte zorlandığı için düşünceler ve davranışlarla birbirini besleyen bir zincire girer. Basit bir olay bile yoğun duygusal tepkilere dönüşebilir ve bu döngü zamanla kalıcı bir alışkanlık haline gelerek bireyin duygu düzenleme becerisini daha da zorlaştırır (Rolston & Lloyd-Richardson, 2023). Duygu düzenleme konusunda güçlük yaşayan bireylerin, duygularını tanıma, kabul etme ve dürtülerini kontrol etme gibi temel becerilerde yetersizlik yaşayabildikleri; ayrıca duygusal farkındalık geliştirme ve duygusal tepkileri yönetme alanlarında da çeşitli zorluklarla karşılaştıkları ifade edilmektedir (Gratz & Roemer, 2004).

Ebeveynlik uygulamaları, ebeveynlerin çocuklarını sosyalleştirme sürecinde kullandıkları, doğrudan gözlemlenebilir ve ölçülebilir davranışlar olarak tanımlanabilir (Darling & Steinberg, 1993). Clarke Stewart'a (2006) göre ise, çocukların düzenli bakımı ve sağlıklı gelişimi için yürütülen faaliyetlerin bütünüdür ve yaşam boyunca çocuklar, ebeveynler ve diğer aile üyeleri arasında sürekli bir etkileşimi kapsar (Clarke Stewart, 2006). Ebeveynlik anlayışı, aileden aileye büyük farklılıklar gösterebilir. Her ebeveyn, çocuklarıyla nasıl etkileşim kuracağı ve onlara nasıl rehberlik edeceği konusunda kendine özgü bir yaklaşım sergiler. Ebeveynler, demokratik/yetkin ebeveynlik gibi istedik tutumlara ya da baskıcı-otoriter, tutarsız, aşırı hoşgörülü ve aşırı koruyucu gibi istenmeyen tutumlara sahip olabilir. Ayrıca, ebeveynlik tarzı içinde bulunulan duruma ve koşullara bağlı olarak değişkenlik gösterebilir ve zaman zaman farklı tutumların özellikleri bir arada görülebilir (Sanvictores & Mendez, 2022). Ebeveynlerin eğitim seviyesi, yaşı, sosyoekonomik ve sosyokültürel koşulları, ebeveyn tutumlarını ve çocuk yetiştirme tutumlarını belirleyen önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Bunun yanı sıra, ebeveynlerin duygusal, zihinsel ve sosyal açıdan ebeveynliğe hazır oluşları, ebeveynlik öncesindeki eşler arası ilişki dinamikleri ve doğum sonrası süreçte eşlerin birbirlerine verdikleri destek de bu süreci etkileyen temel faktörlerdendir. Ayrıca, ebeveynlerin zihinlerinde önceden oluşmuş ebeveynlik algıları ve evlilik ilişkisindeki memnuniyet düzeyi, ebeveyn tutumlarını şekillendiren diğer önemli etkenler olarak öne çıkmaktadır (Yıldız, 2004). Gonzalez vd., (2001) göre, ebeveyn tutumlarının şekillenmesi, ebeveynlerin bireysel özelliklerine dayanmaktadır. Bu çerçevede, araştırmamızda ele alınan annelerin çocuk yetiştirme tutumlarının da birçok faktörden etkilenebileceği ifade edilebilir (Bornstein, 2013). Ebeveynlerin kendi iyi oluşları çocuklarına yönelik sergiledikleri tutumları doğrudan etkileyebilmektedir (Corsano vd., 2006). Bu sebeple kendini duygusal olarak iyi hisseden ebeveynler,

çocuklarına karşı daha sabırlı, anlayışlı ve destekleyici bir yaklaşım benimseyebilir. Buna karşılık, iyi oluşları düşük olan ebeveynler, çocuklarına karşı daha tahammülsüz, tutarsız veya baskıcı davranışlar sergileyebilir.

Ebeveynlerin kendi duygularını düzenleme yetenekleri onların ebeveynlik davranışlarını etkiler. Destekleyici bir duygu ebeveynliği yaklaşımına sahip aileler, çocuklarının duygularını anlamasına yardımcı olur, duygularını kabul eder ve destekler. Destekleyici olmayan ebeveynler ise çocuklarının duygularını eleştirir, küçümser ya da cezalandırır. Destekleyici duygu ebeveynliği, çocukların duyguları öğrenebileceği ve bu duygularla başa çıkmayı geliştirebileceği güvenli ve rahat bir ortam sunar (Morelen vd., 2014). Annelerin duygu düzenleme güçlüğü yaşamaları bir yandan etkisiz çocuk yetiştirme tutumlarını yaratmakta bir yandan da çocukların yıkıcı davranışlarını artırmaktadır (Tajalli ve vd., 2022). Gülpınar'ın (2021) çalışması, ebeveynlerin duygusal durumlarının ebeveyn tutumlarına olan etkisini vurgulamaktadır. Çalışma, annelerin duygu düzenleme konusunda yaşadığı güçlükler arttıkça, çocuklarının duygularını yönetme sürecinde onlara daha az destekleyici yaklaşımlar sergilediklerini ortaya koymaktadır. Bu sebeple Morelen vd., (2014) göre, annelerin duygu düzenleme becerilerinin ebeveynlik davranışlarıyla nasıl ilişkili olduğunun incelenmesi, duygusal gelişim teorilerine katkı sağlayabilir ve aynı zamanda önleme veya müdahale programlarında hangi alanlara odaklanılacağını belirlemeye yardımcı olabilir.

Kim vd., (2009), 21 yıl süren boylamsal çalışmalarında, ebeveynlerin duygu düzenleme güçlüklerinin cezalandırıcı ebeveyn tutumlarını yordadığını ortaya koymuşlardır. Araştırma sonuçlarına göre duygu düzenleme güçlüğü yaşayan ebeveynler, çocuklarına karşı "ağlamayı kesmezsen sana ağlayacak bir şey vereceğim" gibi cezalandırıcı stratejiler kullanma eğiliminde olup destekleyici olmayan duygu ebeveynliği sergilemektedirler. Tajalli vd., (2022) çalışmalarında, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocukların yıkıcı davranışları arasındaki ilişkiyi incelediklerinde, annelerin ebeveynlik stillerinin bu ilişkiye aracılık ettiğini bulmuşlardır. Yani, annelerin duygu düzenleme sorunları ile çocukların olumsuz davranışları arasında, ebeveynlik stilleri önemli bir etkiye sahiptir. Aile, bireylerin birbirini etkilediği, evlilik ilişkisini, ebeveyn-çocuk ilişkisini ve kardeşler arasındaki bağları kapsayan bir sosyal sistemler bütünüdür. Bu açıdan bakıldığında, aile içindeki bireylerin duyguları sosyal destek sistemi olarak büyük önem taşır (Yıldız, 2004).

Alan yazında annelerin duygu düzenlemeleri, duygu düzenleme güçlükleri, ebeveyn tutumları gibi konularla çeşitli çalışmalar bulunmaktadır ancak annelerin duygularını düzenleme konusunda yaşadıkları güçlüklerle ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Kullanılan ölçekler aracılığıyla çalışmamızda, annelerin duygu düzenleme güçlükleriyle ebeveyn tutumları arasındaki ilişki; ayrıca ebeveyn tutumlarının anne eğitim düzeyi, çocuk sayısı ve çalışma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Annelerin duygu düzenleme güçlüğü yaşamaları, çocuklarına yönelik sergiledikleri ebeveyn tutumlarını etkilediği düşünülmektedir. Bu araştırma, annelerin duygu düzenleme becerileri ve ebeveynlik tutumları üzerine yapılan çalışmalara özgün bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmanın amacı, okul öncesi dönemdeki çocukların annelerinde görülen duygu düzenleme güçlükleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemektir.

1.2. Araştırmanın önemi

Okul öncesi dönem, çocukların duygusal ve sosyal gelişimlerinin temelini atıldığı, ebeveyn etkisinin hissedildiği kritik bir dönemdir (Kandır & Alpan, 2008). Bu süreçte, özellikle annelerin duygu düzenleme güçlükleri çocuğun gelişimi üzerinde etki göstermektedir (Rademacher vd., 2025). Alan yazın incelendiğinde okul öncesi çocukların duygu düzenleme becerileri ile anne babaların ebeveynlik stillerini

inceleyen (Dursun, 2024; Gök, 2024), okul öncesi çocukların duygu düzenleme becerileri ile annelerin duygu düzenleme güçlüklerini ele alan (Karaman & Boz, 2023), ergenlerin duygu düzenleme stratejileri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen (Atalay & Özyürek, 2021), annelerin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemelerinin okul öncesi çocukların iyi oluşuyla ilişkisini araştıran (Samangül, 2023), ebeveynlik tarzı ile çocukların saldırganlık davranışları arasındaki ilişkiyi ele alan (Rademacher vd., 2025), ergen çocuğa sahip dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu olan annelerin ebeveynlik davranışları ile duygu düzenleme güçlüğüne inceleyen (Mazursky-Horowitz vd., 2015), 8-18 yaş aralığında kaygı bozukluğu tanısı almış çocuk ve ergenlerin annelerinin ebeveyn tutumu ile duygu düzenlemeleri arasındaki ilişkiyi ele alan (Çakır & Ertem, 2021) ve ayrıca okul öncesi yaşta çocuğu annelerin ebeveynlik davranışları ile duygu düzenlemelerini inceleyen (Frances vd., 2025) yerli ve yurtdışı çalışmalar olduğu görülmektedir. Ancak bu çalışmalar incelendiğinde, okul öncesi dönemde çocuğu olan annelerin yalnızca “duygu düzenleme güçlükleri” ile sergiledikleri “ebeveyn tutumları” arasındaki ilişkiyi doğrudan ve eşzamanlı olarak ele alan çalışmaların son derece sınırlı olduğu görülmektedir.

Mevcut araştırma, annelerin duygu düzenleme güçlüğüne bağımsız değişken, ebeveyn tutumlarını ise bağımlı değişken olarak ele alması bakımından literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Ayrıca, annelerin duygu düzenleme becerilerindeki güçlüklerin çocuk yetiştirme tutumlarını nasıl etkilediğini sistematik biçimde ortaya koymakta ve bunun yanı sıra, ebeveyn tutumlarının anneye ait bazı demografik değişkenlere (eğitim düzeyi, çalışma durumu, çocuk sayısı) göre nasıl farklılaştığını da ortaya koyarak alan yazındaki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Elde edilen bulgular, hem duygusal gelişim kuramları ile ilişkilendirilebilecek nitelikte açıklayıcı veriler sunmakta hem de ebeveynlere yönelik müdahale ve önleme programlarının geliştirilmesinde yol gösterici bir temel sağlamaktadır.

2. YÖNTEM

Bu kısımda, araştırmada tercih edilen modelin yanı sıra, çalışmanın örnekleme ilişkin detaylar, verilerin hangi yöntemle toplandığı ile nasıl analiz edildiğine dair bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın modeli

Çalışma, çocuğu okul öncesi eğitim sürecinde olan annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri annelerin duygu düzenleme güçlükleri, anne eğitim seviyesi, annenin bir işte çalışıp çalışmama durumu ve annenin çocuk sayısıdır. Bağımlı değişkeni ise anne çocuk yetiştirme tutumlarıdır. Çalışmada nicel yöntem esas alınmıştır. İlişkisel tarama modelinin benimsendiği betimsel türde bir araştırmadır. İlişkisel tarama modeli genel tarama yöntemi içinde ele alınır. İki ya da daha fazla değişken arasında eş zamanlı bir değişim olup olmadığını ve bu değişimin seviyesini, herhangi bir şekilde bu değişkenlere müdahale edilmeden incelemeyi hedefleyen bir araştırma modelidir (Karasar, 2009).

2.2. Araştırmanın çalışma grubu

Araştırmanın evreni, İzmir ilinde yaşayan ve çocuğu okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 60–71 aylık çocukların annelerinden oluşmaktadır. Çalışma grubuna, çocuğu normal gelişim gösteren anneler gönüllülük esasına göre dahil edilmiştir.

Bu kapsamda, toplamda 379 anne araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur. Annelerin demografik özelliklerine dair bilgiler aşağıda sunulan tabloda yer almaktadır (Tablo 1).

Tablo 1.

Araştırmanın Çalışma Grubunu Oluşturan Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımı

İstatistikler

Anne yaş, (yıl)	
<i>Ort±SS</i>	34,00±5,29
<i>M (min-max)</i>	33 (24-49)
Anne eğitim düzeyi, <i>n</i> (%)	
İlkokul	52 (%13,7)
Ortaokul	84 (%22,2)
Lise	151 (%39,8)
Üniversite	92 (%24,3)
Anne çalışma durumu, <i>n</i> (%)	
Çalışıyor	105 (%27,7)
Çalışmıyor	274 (%72,3)
Medeni hal, <i>n</i> (%)	
Evli	362 (%95,5)
Boşanmış/Dul	17 (%4,5)
Annelerin sahip olduğu çocuk sayısı, <i>n</i> (%)	
Tek çocuk	85 (%22,4)
İki çocuk	213 (%56,2)
Üç ve üzeri çocuk	81 (%21,4)

Çalışmaya katılan annelerin demografik bilgilerinin yer aldığı Tablo 1 incelendiğinde; bu annelerin yaş ortalamasının 34,00±5,29 yıl olduğu görülmektedir. Dört düzeyli eğitim durumlarının yer aldığı tablo bilgileri incelendiğinde; sayının en fazla lise mezunu düzeyinde 151 (%39,8) kişi olduğu, bunu sırasıyla üniversite mezunu olan 92 (%24,3) kişi, ortaokul mezunu olan 84 (%22,2) kişi ve son olarak ilköğretim mezunu 52 (%13,7) kişinin takip ettiği görülmektedir. Annelerin çalışma durumlarının belirtildiği tablo verilerine göre 105 (%27,7) kişinin bir işte çalışmakta olduğu, 274 (%72,3) kişinin ise herhangi bir işte çalışmadığı anlaşılmaktadır. Annelerin medeni durumlarına ait bilgiler incelendiğinde ise 362 (%95,5) kişinin evli, 17 (%4,5) kişinin ise eşi ile boşanmış olduğu görülmektedir. Annelerin sahip oldukları çocuk sayısına göre ise 85 (%22,4) kişinin tek çocuk, 213 (%56,2) kişinin iki çocuk ve son olarak 81 (%21,4) kişinin üç ve üzerinde çocuğa sahip oldukları bilgisi elde edilmiştir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanlarını belirlemek için Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği Kısa Formu (DDGÖ-16), ebeveyn tutumlarını ölçmek için Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş) ve annelerin eğitim düzeyi, çalışma durumu ve sahip oldukları çocuk sayısı ile ilgili bilgiler için ise Demografik Bilgi Formu kullanılmıştır. Bu çalışma kapsamında, öncelikle Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan gerekli etik kurul onayı alınmıştır. Etik onay sürecinin tamamlanmasının ardından, gönüllü katılımcılara ulaşmak amacıyla İzmir ilinde yer alan okul öncesi eğitim kurumlarıyla iletişime geçilmiştir. Kurum yöneticilerine ve öğretmenlere araştırmanın amacı, kapsamı ve etik kurallara uygunluğu hakkında bilgilendirme yapılmış; duyurunun, kuruma devam eden çocukların annelerine iletilmesi talep edilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden annelere, çalışmanın amacı, kapsamı, gönüllülük esasları ve gizlilik ilkeleri hakkında okul öğretmenleri aracılığıyla yüz yüze bilgilendirme yapılmıştır. Katılımcılara Etik Onam Formu ve

Aydınlatılmış Onam Formu sunulmuş; gerekli onayların alınmasının ardından, araştırmada kullanılacak Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği, Anne-Baba Tutum Ölçekleri ve Demografik Bilgi Formları annelere verilerek veri toplama süreci başlatılmıştır. Ölçeklerin gerçeğe uygun ve eksiksiz bir şekilde doldurulması konusunda annelerle gerekli bilgilendirme görüşmeleri yapılmıştır. Ardından, doldurulan formlar toplanmıştır. Formlar incelenerek eksik veya hatalı bilgiler kontrol edilmiş; eksik ya da yanlış bilgi içeren formlarla ilgili olarak annelerle yeniden iletişime geçilmiş ve gerekli düzeltmelerin yapılması sağlanmıştır. Ancak, düzeltilemeyen formlar veri setinden çıkarılmıştır.

2.3.1. Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Form (DDGÖ-16)

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeğini, Bjureberg vd., (2016) geliştirmiş ve Yiğit ve Güzey Yiğit (2019) ise DDGÖ-16 adıyla Türkçeye uyarlamıştır. Duygu düzenleme güçlüklerinin farklı yönlerini ölçmek amacıyla kullanılır. Ölçek, beş alt boyuttan oluşmaktadır: Açıklık, bireyin hislerini anlamakta zorlanması; Amaçlar, üzüntü hissettiğinde günlük işlerini sürdürmekte güçlük çekmesi; Dürtü, kendini kontrolden çıkmış hissetmesi; Stratejiler, üzgün olduğunda kendine yönelik olumsuz duygular geliştirmesi ve Kabul Etmeme, üzüntü yaşadığında kendini zayıf hissetmesi şeklinde belirlenmiştir. Maddeler 1'den 5'e kadar uzanan Likert tipi ölçek kullanılarak değerlendirilir. Katılımcılar, 16 maddeden oluşan ölçeği kendilerine ne sıklıkta uyduğuna göre işaretlemektedirler. Yüksek puan alan yetişkinlerin daha fazla duygu düzenleme güçlüğüne sahip oldukları anlaşılmaktadır. Örneklemi yaşları 18 ile 28 arasında değişen 316 lisans öğrencisi (169 kadın ve 147 erkek) oluşturmuştur. DDGÖ-16'nın faktör yapısını araştırmak için doğrulayıcı faktör analizi, cinsiyete göre ölçüm değişmezliğini test etmek için çoklu grup doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Sonuçlar, DDGÖ-16'nın güçlü psikometrik özellikler sergilediğini ve beş faktörlü yapısının cinsiyetler arasında eşdeğer olduğunu göstermiştir. DDGÖ-16 mükemmel iç tutarlılık ($\alpha = .92$) ve iyi test-tekrar test güvenilirliği ($r = .85$) olduğu bulunmuştur. Bulgulara göre Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği-Kısa Formunun 5 alt boyutlu 16 maddelik Türkçe versiyonu, farklı yaş gruplarındaki kişilerin duygu düzenleme güçlüklerini değerlendirmek için Türkiye'de kullanılmaya uygun geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Yiğit & Guzey Yiğit, 2019). Araştırmada Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ile toplanan verilerin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) .88 olarak belirlenmiştir.

2.3.2. Anne-Baba Tutum Ölçekleri (4-12 Yaş)

Gülay Ogelman ve Özyürek'in (2021) geliştirdiği bu araç, tek boyutlu olarak İstendik ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumlarını ölçmeye yönelik iki farklı ölçek formundan oluşmaktadır. Ölçeklerin her biri, 1 ile 5 arasında değişen (hiçbir zaman=1, her zaman=5), beşli Likert tipi derecelendirilme ile puanlanmaktadır. İstendik Anne-Baba Tutumlarını ölçen form 14 maddeden, İstenmeyen Anne-Baba Tutumlarına ilişkin form ise 13 maddeden oluşmaktadır. Her bir ölçek ayrı ayrı puanlanmakta ve elde edilen yüksek puan, ilgili tutumun daha baskın olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Araştırma bulguları, ölçeklerin geçerli ve güvenilir olduğunu, dolayısıyla 4-12 yaş grubundaki çocukların ebeveynlerine ait istendik ve istenmeyen tutumların değerlendirilmesinde söz konusu ölçeğin kullanılabilirliğini göstermektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,81, İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği için ise 0,75 olarak hesaplanmıştır (Gülay Ogelman & Özyürek, 2021). Mevcut çalışma kapsamında uygulanan Anne-Baba Tutum Ölçeklerine ait Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı: İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği için 0,79; İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği için ise 0,72 olarak bulunmuştur.

2.4. Verilerin analizi

Çalışmaya katılan annelerin doldurduğu Anne Baba Tutum Ölçeğinden elde edilen İstendik ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları puanları; sahip oldukları duygu düzenleme güçlüğü için Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği ölçeğinden elde edilen toplam puanlar belirlenmiştir. Araştırmada SPSS 27.0 sürümünü kullanılmıştır. Toplanan verilerin normal dağılıma uyup uymadığına çarpıklık ve basıklık katsayılarının incelenmesi ile karar verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin $\pm 1,00$ değerleri arasında olması verilerin normal dağıldığını göstermektedir (Büyüköztürk, 2020). Yapılan ölçümler sonucunda

araştırmada kullanılan verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Değişkenlerin çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.

Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği, İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği ve İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği Puanlarının Normal Dağılıma Uygunluğuna İlişkin Analiz Sonuçları

	Çarpıklık	Basıklık
Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği	0,166	-0,652
İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği	-0,134	-0,353
İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği	0,150	-0,674

Tablo 2’ye göre Duygu Düzenleme Güçlüğü Ölçeği puanlarının çarpıklık değeri 0,166, basıklık değeri ise -0,652 dir. İstendik Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanlarının çarpıklık değeri -0,134, basıklık değeri ise -0,353 dir. İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği puanlarının çarpıklık değeri 0,150, basıklık değeri ise -0,674 dir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, iki grup arasındaki farklılık Bağımsız Örneklem t Testi ile incelenirken, ikiden fazla grup arasındaki farkları incelemek amacıyla ANOVA yöntemi kullanılmıştır. Varyans analizi sonucunda çoklu karşılaştırmalar ise Tukey testi ile değerlendirilmiştir. Değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon katsayısı ile değerlendirilmiştir. Duygu düzenleme güçlüğü puanlarının annelerin çocuk yetiştirme tutum puanlarını yordayıcılığı basit doğrusal regresyon analizi ile değerlendirilmiştir. Araştırmada anne duygu düzenleme güçlüğü yordayıcı ve annelerin çocuk yetiştirme tutumları yordanan değişkenlerdir. Artıklar (residuals) arasındaki otokorelasyonun varlığı ise Durbin-Watson değeri ile kontrol edilmiştir. Bu değer İstendik anne tutum puanları için 2,061, İstenmeyen anne tutum puanları için ise 1,887 olarak bulunmuştur. Artık değerlerin normal dağılıma uygunluğu Q-Q grafikleri aracılığıyla incelenmiş ve dağılımın normalliği sağladığı gözlemlenmiştir. Analizlerde ise $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

3. BULGULAR

Araştırmanın bulgular kısmında, annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile çocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişkilere dair bulgulara yer verilmiştir. Ayrıca annelerin istendik çocuk yetiştirme tutumlarının eğitim durumlarına, çalışma durumlarına ve sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgularla annelerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının eğitim durumlarına, çalışma durumlarına ve sahip oldukları çocuk sayısına göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular sunulmaktadır. Araştırma sorularına yönelik analiz bulguları tablolandırılmıştır ve sonuçları açıklanmıştır. Tablo 3’te araştırmada kullanılan ölçekler arasındaki ilişki analiz edilmiş ve bu analizlerden elde edilen bulgular gösterilmiştir.

Tablo 3.

Annelerin Duygu Düzenleme Güçlüğü ile İstendik ve İstenmeyen Anne Tutum Puanlarına İlişkin Ortalama, Standart Sapma, Standart Hata Değerleri ve Korelasyon Sonuçları

	$\bar{x}$	SS	Std. Hata	1	2
Duygu Düzenleme Güçlüğü	36,54	9,79	0,50	1	
İstendik Anne Tutumları	55,03	7,15	0,37	-0,827*	1
İstenmeyen Anne Tutumları	32,20	8,20	0,42	0,741*	-0,727*

* Pearson korelasyon katsayısı 0.001 düzende anlamlıdır.

Tablo 3'teki Pearson korelasyon katsayısı bulgularına göre annelerin istendik çocuk yetiştirme tutumları ile duygu düzenleme güçlükleri arasında negatif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir ($r=-0,827$ $p<0,001$). Annelerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutumları ile duygu düzenleme güçlükleri arasında ise pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin olduğu ortaya konulmuştur ($r=0,741$ $p<0,001$). Tablo 4.'de anne duygu düzenleme güçlüğü değişkeninin annelerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarına etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi bulguları gösterilmiştir.

Tablo 4.

Anne Duygu Düzenleme Güçlüklerinin Anne Tutum Puanları Üzerindeki Etkisine Yönelik Doğrusal Regresyon Analizi

	β	sh	$z\beta$	t	p	β için %95 Güven	
						Aralığı	
						Alt	Üst
Model 1: İstendik Anne Tutumları							
Sabit	77,104	0,800		96,349	0,000	75,531	78,678
Duygu Düzenleme Güçlüğü	-0,604	0,021	-0,827	-28,548	0,000	-0,646	-0,562

Model Anlamlılığı: $F=814,971$; $p<0,001$; $R^2=0,684$

Model 2: İstenmeyen Anne Tutumları

Sabit	9,508	1,096		8,672	0,000	7,352	11,664
Duygu Düzenleme Güçlüğü	0,621	0,029	0,741	21,427	0,000	0,564	0,678

Model Anlamlılığı: $F=459,105$; $p<0,001$; $R^2=0,549$

Tablo 4'te duygu düzenleme güçlüğü puanlarının anne çocuk yetiştirme tutum puanlarına etkisine ilişkin basit doğrusal regresyon analizi sonuçları sunulmuştur. Anne çocuk yetiştirme tutumunun iki boyutu için iki ayrı model kurulmuştur. İstendik anne tutumları için kurulan model istatistiksel olarak önemlidir ($F=814,971$; $p<0,001$). İstenmeyen anne tutumları için kurulan diğer modelin de istatistiksel olarak önemli olduğu anlaşılmaktadır ($F=459,105$; $p<0,001$). Modele 1'e göre annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanındaki bir birimlik artışın istendik anne tutum puanını 0,604 puan azalttığı görülmektedir. Modelden, annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanının, istendik anne tutum puanlarını %68,4 düzeyinde açıkladığı anlaşılmaktadır. Bir diğer deyişle duygu düzenleme güçlüğü annelerin istendik çocuk yetiştirme tutumları üzerinde anlamlı yordayıcı etkiye sahiptir ($\beta=-0,604$, $t=-28,548$, $p<0,05$). Modele 2'ye göre duygu düzenleme güçlüğü puanında bir birim artışın istenmeyen anne tutum puanını 0,621 puan arttırdığı görülmektedir. Bu modelden annelerin duygu düzenleme güçlüğü puanının, istenmeyen anne tutum puanlarını %54,9 düzeyinde açıkladığı bilgisine ulaşılmıştır. Yani duygu düzenleme güçlüğü annelerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutumları üzerinde anlamlı yordayıcı etkiye sahiptir ($\beta=0,621$, $t=21,427$, $p<0,05$). Tablo 5'te annelerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının 'annelerin eğitim düzeyi' değişkeni açısından farklılaşıp farklılaşmadığı varyans analizi ile test edilmiştir ve fark analizlerinin bulguları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5.

Annelerin Eğitim Düzeyine Göre İstendik ve İstenmeyen Anne Tutum Puanlarına İlişkin Varyans Analizi ve Tukey Testi Sonuçları

Anne eğitim düzeyi	İstendik Anne Tutumları				İstenmeyen Anne Tutumları			
	n	$\bar{x}$	SS	F	n	$\bar{x}$	SS	F
İlkokul	52	53,15 ^b	6,69	10,531 $p<0,001$ $\eta^2=0.08$	52	35,42 ^a	7,01	13,653 $p<0,001$ $\eta^2=0.10$
Ortaokul	84	52,88 ^b	7,38		84	34,33 ^a	7,84	
Lise	151	54,95 ^b	7,23		151	32,43 ^a	8,30	
Üniversite	92	58,21 ^a	5,90		92	28,07 ^b	7,39	

a, b: Farklı harf yazan ortalamalar arası fark, Tukey testine göre anlamlıdır $p<0,05$

Tablo 5'teki bulgular dikkate alındığında istendik anne tutum puanlarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir ($F=10,531$ $p<0,001$). Bu farklılaşmanın saptanması amacıyla uygulanan Tukey Testi sonucunda bir üniversiteden mezun annelerin istendik anne tutum puanları ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin puanlarına kıyasla istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek bulunmuştur. Eta kare değeri ($\eta^2=0.08$) göz önünde bulundurulduğunda anne eğitim düzeyi değişkeninin istendik anne tutumları üzerinde %8 düzeyinde bir etki gösterdiği belirlenmiştir. İstenmeyen anne tutum puanlarının da anne eğitim düzeyine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır ($F=13,653$ $p<0,001$). Farklılıkların belirlenmesi amacıyla uygulanan Tukey Testine göre; üniversiteden mezun annelerin istenmeyen tutum puanlarının ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olan annelerin puanlarına kıyasla istatistiksel olarak anlamlı biçimde düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Puan ortalamalarına bakıldığında, ilkokuldan mezun annelerin puan ortalamasının 35,42, ortaokul mezunu annelerin puan ortalamasının 34,33 ve lise mezunu annelerin puan ortalamasının 32,43, üniversite mezunu annelerin puan ortalamasının 28,07 olduğu görülmektedir. Çalışma verilerine göre anne eğitim düzeyinin düşük olması istenmeyen anne tutum puanlarının arttırmakta, anne eğitim düzeyinin yüksek olması ise istenmeyen anne tutum puanlarını azaltmaktadır. Eta kare değerine ($\eta^2=0.10$) göre, annelerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutum puanlarında gözlenen varyansın ortalama olarak %10'u anne eğitim düzeyi değişkenine bağlıdır. Tablo 6.'da annelerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının 'annelerin sahip olduğu çocuk sayısı' değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı varyans analizi ile test edilmiştir ve fark analizlerinin bulguları aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 6.

Annelerin Sahip Olduğu Çocuk Sayısı Değişkenine Göre İstendik ve İstenmeyen Anne Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi ve Tukey Testi Sonuçları

Çocuk sayısı	İstendik Anne Tutumları				İstenmeyen Anne Tutumları			
	n	$\bar{x}$	SS	F	n	$\bar{x}$	SS	F
Tek çocuk	85	55,51 ^a	6,94	3,447 $p<0,05$ $\eta^2=0.02$	85	31,68 ^b	8,74	4,760 $p<0,01$ $\eta^2=0.03$
İki çocuk	213	55,54 ^a	7,38		213	31,47 ^b	8,23	
Üç ve üzeri çocuk	81	53,20 ^b	6,48		81	34,67 ^a	7,10	

a, b: Farklı harf taşıyan ortalamalar arası fark, Tukey testine göre anlamlıdır $p<0,05$

Tablo 6'ya ait bulgular incelendiğinde üç ve üzeri çocuğa sahip annelerin istendik anne tutum puan ortalaması 53,20 iki çocuğa sahip annelerin istendik anne tutum puan ortalaması 55,54 ve tek çocuğa sahip annelerin istendik anne tutum puan ortalaması ise 55,51 olduğu görülmektedir. Bu bulgularına göre annenin sahip olduğu çocuk sayısı arttıkça istendik anne tutum puanları düşmektedir. Annelerin istendik anne tutum puanlarının sahip oldukları çocuk sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık göstermektedir ($F=3,447$ $p<0,05$). Farkın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey Testi sonucuna göre çocuk sayısı üç ve üzeri olan annelerin istendik tutum puanlarının iki çocuğa ve tek çocuğa sahip olan

annelerin puanlarından anlamlı bir şekilde düşük olduğu belirlenmiştir. Bu puan ortalamalarına göre tek ve iki çocuğa sahip anneler arasında istendik anne tutum puanları açısından anlamlı bir fark yoktur ($p>0,05$). Elde edilen Eta kare değeri ($\eta^2=0,02$)'ne göre, annelerin istendik çocuk yetiştirme tutum puanlarında belirlenen varyansın ortalama %2'si annenin sahip olduğu çocuk sayısına bağlıdır. İstenmeyen anne tutumları açısından Tablo 6 incelendiğinde annelerin istenmeyen anne tutum puanlarının sahip oldukları çocuk sayısına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($F=4,760$ $p<0,01$). Ortalamalar arası farkın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey Testi sonucunda; üç veya daha fazla çocuğa sahip annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalaması ($\bar{x}=34,67$), tek çocuk (31,68) ve iki çocuğa ($\bar{x}=31,47$) sahip annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalamalarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir. İki çocuk sahibi annelerin istenmeyen anne tutum ortalama puanı ile tek çocuk sahibi annelerin istenmeyen anne tutum ortalama puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p>0,05$). Çocuk sayısı değişkenine ilişkin hesaplanan Eta kare katsayısı ($\eta^2=0,03$) göre, annelerin istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarına ilişkin puanlardaki varyansın ortalama %3'ü annenin sahip olduğu çocuk sayısına bağlıdır. Tablo 7.'de annelerin istendik ve istenmeyen çocuk yetiştirme tutumlarının 'annelerin çalışma durumu' değişkeni açısından fark analizlerinin bulguları gösterilmiştir.

Tablo 7.

Annelerin Çalışma Durumu Değişkenine Göre İstendik ve İstenmeyen Anne Tutum Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin t Testi Sonuçları

İstendik Anne Tutumları Ölçeği					İstenmeyen Anne-Baba Tutumları Ölçeği			
Anne çalışma durumu	n	$\bar{x}$	SS	t	n	$\bar{x}$	SS	t
Çalışıyor	105	56,57	7,27	$t=2,612$ $d=0,53$	105	30,20	8,69	$t=-2,974$
Çalışmıyor	274	54,45	7,02	$p<0,01$	274	32,97	7,89	$d=-0,12$ $p<0,01$

Tablo 7 incelendiğinde; istendik anne tutum puanlarının annelerin çalışma durumlarına bağlı olarak anlamlı düzeyde bir farklılık ortaya çıkmıştır ($t=2,612$ $p<0,01$). Yapılan t testi sonuçlarına göre istendik anne tutum puanlarının çalışan annelerde istatistiksel olarak daha yüksek olduğu bulunmuştur. Puan ortalamaları incelendiğinde çalışan annelerin istendik anne tutum puan ortalamasının 56,57, çalışmayan annelerin istendik anne tutum puan ortalamasının 54,45 olduğu görülmektedir. Araştırma bulguları çalışan annelerin daha fazla istendik çocuk yetiştirme tutumu sergilediği yönündedir. Cohen değeri ($d=0,53$) göz önünde bulundurulduğunda, anne çalışma durumu değişkeninin annelerin istendik anne tutumları üzerinde orta büyüklükte etkiye sahip olduğu görülmektedir. İstenmeyen anne tutumları açısından Tablo 7 incelendiğinde, annelerin istenmeyen anne tutum puanları çalışma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir ($t=-2,974$ $p<0,01$). Puan ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalaması ($\bar{x}=32,97$), çalışan annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalamasından ($\bar{x}=30,20$) yüksektir. Araştırma verilerinden çalışmayan annelerin daha fazla istenmeyen çocuk yetiştirme tutumu sergilediği anlaşılmaktadır. Annelerin çalışma durumu açısından hesaplanan Cohen d değeri ($d=-0,12$); çalışan ve çalışmayan annelerin istenmeyen anne tutum puanları arasındaki farkın .12 standart sapma kadar olduğunu göstermektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmada anne duygu düzenleme güçlükleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmanın ilk bulgusunda anne tutumlarının istendik boyutunun duygu düzenleme güçlükleriyle negatif yönde ve anne tutumlarının istenmeyen boyutunu duygu düzenleme güçlükleriyle pozitif yönde ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi olduğu ortaya konulmuştur. Bir diğer analiz olan basit doğrusal regresyon sonuçları incelendiğinde ise duygu düzenleme güçlüğü, annelerin çocuk yetiştirme tutumları üzerinde anlamlı yordayıcı etkiye sahiptir. Bu doğrultuda, annelerin duygu düzenleme güçlüğü arttıkça istendik ebeveyn tutumlarının azaldığı, buna karşılık istenmeyen tutumların anlamlı biçimde arttığı

söylenebilir. Ebeveynlerin duygu düzenleme becerileri onların çocuklarına karşı ebeveynlik davranışlarını etkilemektedir (Morelen vd., 2014). Annelerin duygu düzenleme güçlüğüne sahip olması etkisiz ebeveynlik yöntemleri kullanmalarına neden olmaktadır (Tajalli vd., 2022). Nitekim alan yazında yer alan benzer çalışmalar, annelerin duygu düzenleme becerileri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi ortaya koyarak bu bulguyu desteklemektedir. Frances vd. (2025), annelerin özellikle fizyolojik düzeydeki duygu düzenleme becerilerinin olumlu ebeveynlik tutumlarıyla anlamlı biçimde ilişkili olduğunu bulmuştur. Benzer başka bir sonuca  akır ve Ertem (2021) ulaştırmıştır. Araştırmacılar kaygı bozukluğu olan  ocuk ve ergenlerin annelerinin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemeleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Annelerin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemeleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu bilgisine ulaştırmışlardır. Bu bağlamda, aşırı gevşek ve aşırı tepkisel gibi olumsuz ebeveynlik tutumları ile annelerin duygu düzenleme becerilerinde yaşadıkları güçlükler arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Samangül (2023) ise, annelerin ebeveyn tutumu ve duygu düzenlemelerinin çocukların iyi oluşuyla ilişkisini incelediği çalışmasında, anne tutum puanlarıyla duygu düzenleme g  l kl r  arasındaki ilişkiyi de incelemiş ve araştırma sonuçlarımızla uyumlu, istatistiksel olarak anlamlı bir bağlantı tespit etmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, anne duygu düzenleme g  l kl r nin demokratik tutumlar ile negatif bir ilişkisi, baskıcı otoriter tutumlarla ise pozitif bir ilişkisi bulunmaktadır. Her ne kadar araştırmamızın bulgularını destekleyen ve farklı konularda benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar bulunsa da (Kim vd., 2009, Sarıtaş & Gençöz, 2011, Uçar, 2019), Burakgazi (2019) annelerin çocukluk travmaları,  ocuk yetiştirme tarzları ve ruhsal durumlarını incelediği çalışmasında, annelerin negatif duygularıyla tutumları arasında ilişki bulamamıştır.

Bir diğer bulguya göre annelerin  ocuk yetiştirme tutumunun eğitim düzeylerine göre farklılaştığı sonucu elde edilmiştir. Üniversite mezunu annelerin istedik tutumlara ilişkin puan ortalamalarının; ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitime sahip annelere kıyasla istatistiksel olarak anlamlı biçimde daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı ilişki istenmeyen anne tutum puanları için de bulunmuştur. Araştırma sonuçları,  niversite seviyesindeki annelerin istenmeyen  ocuk yetiştirme puanlarının daha düşük, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde eğitime sahip annelerin ise daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bir diğer deyişle eğitim düzeyi azaldıkça istenmeyen anne tutumları artmakta, eğitim düzeyi arttıkça istenmeyen anne tutumları azalmaktadır. Eğitilmiş ebeveynlerin çocuklarıyla daha fazla kaliteli zaman geçirebilecekleri ile ilgili bulgulardan (Kodak & Güzel, 2024) yola çıkarak; eğitim seviyesinin annelerin  zg ven ve başarı gibi duygularını geliştirdiği, çocukları için daha iyi bir ortam sunmaya yönelik çabalarını arttırdığı ve daha iyi bir ebeveyn olmaya yönelik hassasiyet geliştirdikleri düşünülmektedir. Ardila vd., (2005) ile Hoff (2003)'e göre eğitim seviyesi yüksek olan anne babalar çocukları için daha zenginleştirilmiş bir ortam sunmaya çalışmaktadır. Direk ve Batmaz (2024), bu düşünceyi destekleyen sonuçlara ulaşmıştır.  alışmalarının sonuçları eğitim düzeyi y ksek retimden daha düşük olan ebeveynlerin, y ksek retim mezunlarına kıyasla daha otoriter ve baskıcı tutumlar sergilediğini ortaya koymaktadır. Cantekin ve Gültekin-Akduman'ın (2020), yine benzer şekilde eğitim seviyesi yüksek olan annelerin baskıcı-otoriter tutumlarının azaldığı belirtilmiştir. Alan yazındaki diğer  alışmalar (Kuzlu Ayyıldız vd., 2006,  zy rek & Tezel-Şahin, 2005,  zben & Argun, 2002) bu sonucu destekler niteliktedir.

Araştırmanın bir diğer bulgusuna göre, istedik ve istenmeyen anne tutumları, annelerin  ocuk sayısına bağlı olarak anlamlı bir farklılıkta sahiptir. İstedik anne tutum puanları incelendiğinde tek ya da iki çocuğa sahip anneler arasında anlamlı farklılaşma görülmezken üç veya daha fazla  ocuk sahibi annelerin istedik  ocuk yetiştirme tutum puanlarının, tek ve iki  ocuk sahibi annelere göre anlamlı derecede düşük olduğu görülmüştür. Annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalamaları incelendiğinde annenin sahip olduğu  ocuk sayısı arttıkça istenmeyen anne tutum puan ortalamalarının da arttığı gözlemlenmiştir. Ortalamalar arası farkın anlamlılığı analizi sonucunda üç ve daha fazla çocuğa sahip annelerin istenmeyen anne tutum puan ortalamasının, tek ve iki  ocuk sahibi annelerin puan ortalamalarından anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Hanedeki  ocuk sayısının artması,

annelerin daha fazla bakım verme görevi üstlenmelerine sebep olmaktadır. Bu durumun, annelerin çocuklarına karşı gösterdikleri sabır ve ilgiyi azaltabileceği düşünülmektedir. Özyürek ve Tezel-Şahin (2005), hanedeki çocuk sayısının artmasıyla annelerin demokratik tutumlarında azalma olduğu sonucuna ulaşırken, Kuzlu Ayyıldız vd., (2006), yine aynı şekilde benzer sonuçlar elde etmişlerdir. Diğer bir yandan Aydoğdu ve Dilekmen (2016), çocuk sayısı değişkeni açısından ebeveynlerin tutumlarında bir farklılık olmadığını belirtmiştir.

Araştırmanın son bulgusunda annelerin çalışma durumunun istendik ve istenmeyen anne tutumları üzerindeki etkisine ilişkin sonuçlar yer almaktadır. Buna göre annelerin istendik ve istenmeyen ebeveyn tutumları çalışma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir. İstendik anne tutumlarına ilişkin puanlar incelendiğinde, çalışmakta olan annelerin, çalışmayanların puanlarına kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. İstenmeyen anne tutumları incelendiğinde ise çalışmakta olan annelerin puanlarının çalışmayanlara kıyasla daha düşük olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara göre çalışan anneler daha fazla istendik ebeveyn tutumu sergilerken çalışmayan anneler istenmeyen ebeveyn tutumlarını daha fazla sergilemektedir. Bu durum, çalışan annelerin çocuklarına yönelik daha fazla çaba sarf ettiğini ve iş yaşamlarından arta kalan zamanı çocukları için etkin bir şekilde kullandıklarını düşündürmektedir. Öte yandan çalışan annelerin çocuklarıyla kısıtlı zaman geçirmeleri ile nitelikli vakit geçirmeleri arasındaki farklılıkları ele alan çalışmalar bulunmaktadır. Buna göre çalışan annelerin çocuklarıyla daha fazla ve kaliteli zaman geçirdiklerini belirten Guryan vd., (2008), çalışan annelerin çocuklarının eğitim, eğlence, seyahat ve temel bakım gibi ihtiyaçlarına daha fazla zaman ayırdıklarını belirtmişlerdir. Bu görüşü destekleyen Cantekin ve Gültekin Akduman (2020), çalışmakta olan annelerin demokratik tutum puanlarının çalışmayanlara oranla yüksek olduğu bilgisini elde etmişlerdir. Aydoğdu ve Dilekmen (2016), otoriter ve aşırı koruyucu tutumlar, annelerin bir işte çalışma durumlarına bağlı olarak farklılık göstermektedir. Araştırmacıların bulgularına göre çalışmayan ebeveynlerin otoriter ve aşırı koruyucu tutum puanları, çalışmakta olanların puanlarından anlamlı derecede yüksektir. Şanlı ve Öztürk (2012), araştırmalarında anne çalışma durumlarına göre aşırı koruyucu ve sıkı disiplin tutumları arasında anlamlı farklar olduğunu bulmuştur. Araştırma, çalışan annelerin aşırı koruyucu ve sıkı disiplin puanlarının çalışmayanlara kıyasla anlamlı düzeyde düşük olduğunu göstermektedir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

- Araştırmadan elde edilen veriler literatürle uyumlu bulunmuş olsa da araştırmanın planlanmasında bazı sınırlılıklar olmuştur. Bilgiler, araştırmaya katılan anneler tarafından ölçeklerin bizzat doldurulmasıyla sağlanmıştır. Araştırmacıların annelerle bireysel görüşmeler yoluyla bilgileri toplaması için okullarla iş birliği yapmaları önerilebilir. Bu çalışma anneler ile yürütüldüğünden daha bütünsel olması açısından babalarla ilgili benzer çalışmalar yapılması alan yazını genişletebilir. Ayrıca annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyebilecek olan diğer değişkenlerin belirlenmesine yönelik farklı araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Bu araştırmanın sonucunda, okul öncesinde çocuğu eğitime devam eden annelerin duygu düzenleme güçlükleri ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişki belirlenmiştir. Boylamsal araştırmalar yoluyla bu ilişkilerin ileri kademelerde ve başka yaş gruplarında devam edip etmediğinin incelenmesi önerilebilir.
- Araştırmada annelerin ebeveyn tutumlarının istendik ve istenmeyen boyutları ele alınmıştır. Annelerin duygu düzenleme güçlüklerine göre sahip oldukları ebeveyn tutumlarını detaylı bir şekilde ölçebilecek (demokratik tutum, baskıcı otoriter tutum vb.) başka ölçeklerle çalışılması literatürdeki bilgileri genişletebilir.
- Bu araştırmada, üniversite mezunu annelerin istendik çocuk yetiştirme tutum puanlarının, daha düşük eğitim düzeyine sahip annelere kıyasla anlamlı düzeyde yüksek olduğu bulunmuştur. Bu sonuçlara göre düşük eğitim seviyesi, annelerin kullandığı ebeveyn tutumları açısından bir dezavantajdır. Bu durumu önleyebilmek için eğitim düzeyi düşük anneler ebeveyn tutumları konusunda desteklenmeli ve olumlu bir ebeveyn tutumu benimsemeleri için eğitim verilmelidir. Ek olarak, araştırmaya katılan annelerin eğitim durumlarına göre sayısı birbirine yakın tutulmamıştır. Özellikle İlkokul mezunu olan anne

sayısının diğ rl rine göre daha az olması dikkat çekmektedir. Başka  alışmalar için bu sayıların birbirine benzer seçilmesine dikkat edilmesi  onerilebilir.

- Bir diğ r araştırma bulgusu annelerin sahip oldukları  ocuk sayısının istendik anne tutumları ile arasında anlamlı bir farklılaşma olduğu yönündedir. Üç veya daha fazla  ocuk sahibi annelerin istendik ebeveyn tutum puanları, tek ve iki  ocuk sahibi annelere göre anlamlı derecede daha düşüktür. Daha fazla çocuğa sahip annelerin yaşadıkları zorluklar baz alınarak çocuklarına karşı daha sabırlı olabilmeleri açısından ebeveyn tutumu temelli psikodestek programları hazırlanabilir.
- Çalışmaya göre istendik anne tutum puanları çalışan annelerde çalışmayanlara göre istatistiksel olarak daha yüksektir. Bu sebeple çalışmayan annelerin çocuklarıyla daha etkin zaman geçirmeleri ve ebeveyn tutumları hakkında bilgi sahibi olabilmeleri için eğitimler verilebilir ve istendik ebeveyn tutum ve davranışları geliştirmelerine katkı sunulabilir.

Kaynakça/Reference

- Ardila, A., Rosselli, M., Matute, E., & Guajardo, S. (2005). The influence of the parents' educational level on the development of executive functions. *Developmental Neuropsychology*, 28(1), 539–560. https://doi.org/10.1207/s15326942dn2801_5
- Atalay, D., & Özyürek, A. (2021). Ergenlerde duygu düzenleme stratejileri ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(230), 815–834. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.707741>
- Aydoğdu, F., & Dilekmen, M. (2016). Ebeveyn tutumlarının çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2).
- Beauchaine, T. P., & Cicchetti, D. (2019). Emotion dysregulation and emerging psychopathology: A transdiagnostic, transdisciplinary perspective. *Development and Psychopathology*, 31(3), 799–804. <https://doi.org/10.1017/S0954579419000671>
- Bilge, Y., & Sezgin, E. (2020). Anne ve çocuk duygu düzenleme arasındaki ilişkide annenin kişilik özelliklerinin ve bağlanma stillerinin aracı rolü. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21, 310–318.
- Bornstein, M. H. (2013). Parenting and child development: The importance of culture in the shaping of behavior and cognition. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(4), 368–369.
- Bozkurt Yükçü, Ş., & Demircioğlu, H. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 442–466.
- Burakgazi, S. (2019). *Annelerin çocukluk çağı travmaları ile çocuk yetiştirme tutumları ve genel psikolojik durumları arasındaki ilişki* [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Büyüköztürk, Ş. (2012). Örneklem yöntemleri. <http://cv.ankara.edu.tr/duzenleme/kisisel/dosyalar/21082015162828.pdf>
- Cantekin, D., & Gültekin Akduman, G. (2020). Annelerin çocuk yetiştirme tutumları ile çocuklarının duygularını yönetme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 21(1), 87–92.
- Chen, H. (2016). A theoretic review of emotion regulation. *Open Journal of Social Sciences*, 4, 147–153. <https://doi.org/10.4236/jss.2016.42020>
- Clarke-Stewart, A. (2006). What have we learned: Proof that families matter, policies for families and children, prospects for future research. In A. Clarke-Stewart & J. Dunn (Eds.), *Families count: Effects on child and adolescent development* (pp. 321–336). Cambridge University Press.
- Cole, P. M., Michel, M. K., & Teti, L. O. (1994). The development of emotion regulation and dysregulation: A clinical perspective. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59, 73–100. <https://doi.org/10.2307/1166139>
- Corsano, P., Majorano, M., & Champretavy, L. (2006). Psychological well-being in adolescence: The contribution of interpersonal relations and experience of being alone. *Adolescence*, 41(162), 341–353.
- Çakır, Ö., & Ertem, M. (2021). Yaygın anksiyete bozukluğu tanılı çocuk/ergenlerin annelerinin ebeveyn tutumu ile duygu düzenleme durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Dergisi*, 31(1), 16–25.
- Darling, N., & Steinberg, L. (1993). Parenting style as context: An integrative model. *Psychological Bulletin*, 113(3), 487–496. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.113.3.487>
- Denham, S. A. (1998). *Emotional development in young children*. Guilford Press. https://books.google.com.tr/books/about/Emotional_Development_in_Young_Children.html?id=eNZxMsUCoewC
- Denollet, J., Nyklíček, I., & Vingerhoets, A. J. (2008). Introduction: Emotions, emotion regulation, and health. In A. J. Vingerhoets, I. Nyklíček, & J. Denollet (Eds.), *Emotion regulation* (pp. 3–11). Springer. https://doi.org/10.1007/978-0-387-29986-0_1

- Direk, İ. N., & Batmaz, O. (2024). Okul  ncesi dönem çocukların ebeveynlerinin toplumsal cinsiyet algıları ile  ocuk yetiştirme tutumları arasındaki ilişki. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(41), 1575–1592. <https://doi.org/10.35675/befdergi.1275673>
- Dursun, E. D. (2024). Ebeveynlik stilleri ile çocukların duygu düzenleme becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. [Yüksek lisans tezi, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Gonzalez, A., Greenwood, G., & WenHsu, J. (2001). Undergraduate students' goal orientations and their relationship to perceived parenting styles. *College Student Journal*, 35, 182–193.
- Gratz, K. L., & Roemer, L. (2004). Multidimensional assessment of emotion regulation and dysregulation: Development, factor structure, and initial validation of the Difficulties in Emotion Regulation Scale. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*, 26(1), 41–54. <https://doi.org/10.1023/B:JOBA.0000007455.08539.94>
- Grolnick, W. S., McMenamy, J. M., & Kurowski, C. O. (2006). Emotional self-regulation in infancy and toddlerhood. In L. Balter & C. S. Tamis-LeMonda (Eds.), *Child psychology: A handbook of contemporary issues* (2nd ed., pp. 3–25). Psychology Press.
- Gross, J. J., & Thompson, R. A. (2007). Emotion regulation: Conceptual foundations. In J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3–24). Guilford Press.
- Gök, B. (2024). 3–6 yaş aralığında olan çocukların duygu düzenleme becerileri ile mizaç özellikleri ve ebeveyn tutumları arasındaki ilişkilerin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, Kapadokya Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim,  ğretim ve Araştırma Enstitüsü].
- Guryan, J., Hurst, E., & Kearney, M. S. (2008). Parental education and parental time with children. *Journal of Economic Perspectives*, 22(3), 23–46. <https://doi.org/10.1257/jep.22.3.23>
- Gülpınar, G. C. (2021). Annelerin  ocukluk  ağı travmatik yaşantıları ve çocuklarının duygu düzenlemesi arasındaki ilişkinin incelenmesi: Annelerin duygu düzenlemesi ve duygu sosyalleştirmenin aracı rolü [Yüksek lisans tezi, TED Üniversitesi Lisansüstü Programlar Enstitüsü]. <https://avesis.tedu.edu.tr/yonetilen-tez/821a25c7-70c5-422d-b77d-784ba503cd62>
- Hoff, E. (2003). The specificity of environmental influence: Socioeconomic status affects early vocabulary development via maternal speech. *Child Development*, 74(5), 1368–1378. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00612>
- Kandır, A., & Alpan, Y. (2008). Okul  ncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Sosyal Politika  alışmaları Dergisi*, 14(14), 33–38.
- Karaman, S., & Boz, M. (2023). Okul  ncesi çocuklarının duygu düzenleme becerileri ile oyun davranışları arasındaki ilişkide annelerin duygu düzenleme g  l kl r nin düzenleyici rolü. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 6(2), 579–597. <https://doi.org/10.33400/kuje.1329933>
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler* (19. baskı). Nobel Yayıncılık.
- Kim, H. K., Pears, K. C., Capaldi, D. M., & Owen, L. D. (2009). Emotion dysregulation in the intergenerational transmission of romantic relationship conflict. *Journal of Family Psychology*, 23(4), 585–595. <https://doi.org/10.1037/a0015935>
- Kodak, R. N. (2021). *Duygu düzenleme becerilerinin çalışma belleği ile ilişkisinin işlevsel yakın kızılıtesini spektroskopisi (fNIRS) ile değerlendirilmesi* [Yüksek lisans tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü]. <https://acikerisim.medipol.edu.tr/items/691032a4-abdb-4f12-b9b0-49f0817b0000>
- Kodak, R. N., & G zel, H. ř. (2024). Aggression among preschool children within the framework of temperament, attachment and parental attitudes. *Psikiyatride G ncel Yaklaşımlar / Current Approaches in Psychiatry*, 16(1), 48–57. <https://doi.org/10.18863/pgy.1213590>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- Kuzlu Ayyıldız, T., Ocakcı, A., & Ayoğlu, F. N. (2006). Zonguldak il merkezinde 0-6 yaş  ocuğu olan annelerin  ocuk yetiştirme tutumları. *Zonguldak Sağlık Y ksekokulu Sağlık Eğitim Araştırma Dergisi*, 2(1), 34–45.

- Mazursky Horowitz, H., Felton, J. W., MacPherson, L., Ehrlich, K. B., Cassidy, J., Lejuez, C. W., & Chronis Tusciano, A. (2015). Maternal emotion regulation mediates the association between adult attention-deficit/hyperactivity disorder symptoms and parenting. *Journal of Abnormal Child Psychol*, 43(1), 121–131. <https://doi.org/10.1007/s10802-014-9894-5>
- McRae, K., & Gross, J. J. (2020). Emotion regulation. *Emotion*, 20(1), 1–9. <https://doi.org/10.1037/emo0000703>
- Morelen, D., Shaffer, A., & Suveg, C. (2014). Maternal emotion regulation: Links to emotion parenting and child emotion regulation. *Journal of Family Issues*, 35(13), 1891–1916. <https://doi.org/10.1177/0192513X14546720>
- Ogelman, H.G., & Özyürek, A. (2021). Anne-baba tutum ölçekleri (4-12 yaş): Geliştirilmesi, geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 7(1), 1–16. <https://doi.org/10.47714/uebt.847581>
- Özben, Ş., & Argun, Y. (2002). Okul öncesi çocukların anne-babalarının çocuk yetiştirme tutumları ile ilgili değişkenlerin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 18–28.
- Özyürek, A., & Şahin, F. T. (2005). 5 ve 6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(2), 19–34.
- Palut, B. (2003). Sosyal gelişim ve arkadaşlık ilişkileri. M. Sevinç (Ed.), *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar* (ss. 311–318). Morpa Kültür Yayınları.
- Paulus, F. W., Ohmann, S., Möhler, E., Plener, P., & Popow, C. (2021). Emotional dysregulation in children and adolescents with psychiatric disorders: A narrative review. *Frontiers in Psychiatry*, 12, 628252. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.628252>
- Rademacher, A., Zumbach, J., & Koglin, U. (2025). Parenting style and child aggressive behavior from preschool to elementary school: The mediating effect of emotion dysregulation. *Early Childhood Education Journal*, 53, 63–72. <https://doi.org/10.1007/s10643-023-01560-1>
- Samangül, S. (2023). *Annelerin ebeveyn tutumları ile duygu düzenlemelerinin çocukların iyi oluşuyla ilişkisinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü].
- San, İ. (1996). Yaratıcılığı geliştiren bir yöntem ve yaratıcı bireyi yetiştiren bir disiplin: Eğitsel yaratıcı drama. *Yeni Türkiye Dergisi*, 2(7), 148–160.
- Sanvictores, T., & Mendez, M. D. (2022). Types of parenting styles and effects on children. In *StatPearls*. StatPearls Publishing. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK568743/>
- Sarıtaş, D., & Gençöz, T. (2011). Ergenlerin duygu düzenleme güçlüklerinin, annelerinin duygu düzenleme güçlükleri ve çocuk yetiştirme davranışları ile ilişkisi. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 18(2), 117–126.
- Stavrou, P.-D. (2019). The development of emotional regulation in pre-schoolers: The role of sociodramatic play. *Psychology*, 10(1), 62–78. <https://doi.org/10.4236/psych.2019.101005>
- Swindells, D., & Stagnitti, K. (2006). Pretend play and parents' view of social competence: The construct validity of the Child-Initiated Pretend Play Assessment. *Australian Occupational Therapy Journal*, 53, 314–324. <https://doi.org/10.1111/j.1440-1630.2006.00633.x>
- Şanlı, D., & Öztürk, C. (2012). Annelerin çocuk yetiştirme tutumlarını etkileyen etmenlerin incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32, 31–48.
- Şen, N. A. (2021). *Annenin duygu düzenleme becerileri ve bağlanma stillerine göre çocuklarının duygu düzenleme becerilerinin incelenmesi* [Yüksek lisans tezi, Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Tajalli, F., Javidi, H., Mehryar, A. H., & Mirjafari, S. A. (2022). The relationship between mothers' difficulty in emotion regulation and parenting styles and children's disruptive behavior symptoms. *Journal of Psychological Methods and Models*, 13(48), 143–160. <https://doi.org/10.30495/jpmm.2022.19468.2529>
- Uçar, İ. (2019). Yetişkinlerde bilişsel duygu düzenleme stratejileri ile belirsizliğe tahammülsüzlük ve çocukluk çağı ebeveyn tutumu arasındaki ilişkinin incelenmesi [Yüksek lisans tezi, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].

- Uşaklı, H. (2006). *Drama temelli grup rehberliğinin ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin arkadaşlık ilişkileri, atılabilirlik düzeyi ve benlik saygısına etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Uysal, F. N. (1996). *Anaokuluna giden 5-6 yaş grubu çocuklarda yaratıcı drama çalışmalarının sosyal gelişim alanına olan etkisinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Üstündağ, T. (1998). Yaratıcı drama eğitim programının öğeleri. *Eğitim ve Bilim*, 107, 30–37.
- Westwood, P. (1993). *Common sense methods for children with special needs: Strategies for the regular classroom*. Routledge.
- Yassa, N. A. (1997). *A study of the effect of drama education on social interaction in high school students* [Unpublished doctoral dissertation, Lakehead University].
- Yayla Ceylan, Ş. (2014). Dramatik etkinlikler ve dramanın çocuğun gelişimindeki yeri. E. Ömeroğlu (Ed.), *Okul öncesi eğitimde dramatik etkinliklerden dramaya: Teoriden uygulamaya* (4. bs.). Eğitim Kitabı.
- Yıldız, S. A. (2004). Ebeveyn tutumları ve saldırganlık. *Polis Bilimleri Dergisi*, 6(3–4), 131–150.
- Yiğit, İ., & Guzey Yiğit, M. (2019). Psychometric properties of Turkish version of difficulties in emotion regulation scale-brief form (DERS-16). *Current Psychology*, 38(6), 1503–1511. <https://doi.org/10.1007/s12144-017-9712-7>

İnternet Kaynakları

- Rolston, A., & Lloyd-Richardson, E. (2023). What is emotion regulation and how do we do it? <https://www.studocu.com/in/document/deen-dayal-upadhyay-gorakhpur-university/commerce/what-is-emotion-regulationsinfo-brief/56710949> (Erişim tarihi: 3 Ocak 2025).

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

Emotion regulation refers to deliberate or automatic attempts regarding how emotions are experienced and how they are expressed (Gross & Thompson, 2007). Emotion regulation is the ability to accept emotions and act in a goal-directed manner rather than giving sudden and uncontrolled reactions. It involves being able to guide one's responses appropriately according to the existing circumstances while maintaining personal goals. A deficiency in any one or several of these skills indicates difficulties in the emotion regulation process (Gratz & Roemer, 2004). Difficulty in emotion regulation is a problem that can be observed in both childhood and adulthood (Bilge & Sezgin, 2020). People may occasionally resort to non-ideal emotion regulation strategies (Rolston & Lloyd-Richardson, 2023). Difficulty in emotion regulation manifests itself as difficulties in processing information and flexibly integrating emotions with other cognitive processes, as well as weak control over emotional experience and expression (Cole et al., 1994) and it may prevent the individual from maintaining daily life in a healthy way (Beauchaine & Cicchetti, 2019). Parenting practices can be defined as directly observable and measurable behaviors that parents use in the process of socializing their children (Darling & Steinberg, 1993). Parenting style may vary depending on the situation and circumstances (Sanvictores & Mendez, 2022). The formation of parenting attitudes is based on the individual characteristics of parents (Gonzalez et al., 2001). Parents' own well-being can directly affect the attitudes they display toward their children (Corsano et al., 2006). Mothers' difficulties in emotion regulation, on the one hand, create ineffective child-rearing attitudes and, on the other hand, increase children's disruptive behaviors (Tajalli et al., 2022). Kim et al. (2009), in their 21-year longitudinal study, revealed that parents' difficulties in emotion regulation predicted punitive parenting attitudes. In the literature, there are various studies on topics such as mothers' emotion regulation, difficulties in emotion regulation, and parenting attitudes; however, no research has been found that examines the relationship between mothers' difficulties in regulating their emotions and their parenting attitudes. Through the scales used in this study, the relationship between mothers' difficulties in emotion regulation and their parenting attitudes was examined; in addition, it was investigated whether parenting attitudes differed according to the mother's education level, number of children, and employment status. It is thought that mothers' difficulties in emotion regulation affect the parenting attitudes they display toward their children. This study aims to make an original contribution to the research on mothers' emotion regulation skills and parenting attitudes.

2. METHOD

This study is a descriptive research designed in the relational survey model. The study group consists of 379 mothers who have children aged between 60 and 71 months. The participation of the mothers in the research was based on voluntariness. To determine the mothers' difficulty in emotion regulation scores, the Difficulties in Emotion Regulation Scale-Short Form (DERS-16) was used; to measure parenting attitudes, the Parental Attitude Scales (for ages 4-12) were utilized; and for information regarding mothers' education level, employment status, and number of children, the Demographic Information Form was employed. In the analysis of the obtained data, independent samples t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Pearson correlation analysis, and simple linear regression analysis were used.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

According to the results of the study, which aimed to examine the relationship between mothers' difficulties in emotion regulation and parenting attitudes, the requested dimension of parenting attitudes shows a negative and statistically significant relationship with difficulties in emotion regulation, whereas the unwanted dimension shows a positive and statistically significant relationship. In addition, difficulty in emotion regulation has a significant predictive effect on mothers' child-rearing attitudes. It can be stated that as mothers' difficulties in emotion regulation increase, requested parenting attitudes decrease, while unwanted attitudes significantly increase. Another result indicates that mothers' child-rearing

attitudes differ according to their education level. The scores of mothers with a university education on requested parenting attitudes are higher compared to those of mothers with primary, secondary, and high school education levels. The same relationship was also found for unwanted maternal attitude scores. Mothers at the university level have lower unwanted child-rearing scores, whereas mothers with primary, secondary, and high school education levels have higher scores. In other words, as the education level decreases, unwanted maternal attitudes increase, and as the education level increases, unwanted maternal attitudes decrease. Another finding of the study indicates that requested and unwanted maternal attitudes differ depending on the number of children. When the scores of requested maternal attitudes were examined, no significant difference was found between mothers with one or two children, whereas mothers with three or more children had significantly lower scores on requested child-rearing attitudes compared to mothers with one or two children. Mothers' unwanted attitude scores increase as the number of children they have increases. The increase in the number of children in the household causes mothers to take on more caregiving responsibilities. This situation is thought to potentially reduce the patience and attention that mothers show toward their children. In the final finding of the study, the requested maternal attitude scores of employed mothers were higher compared to those of non-employed mothers. When unwanted maternal attitudes were examined, it was observed that the scores of employed mothers were lower than those of non-employed mothers. According to these results, employed mothers exhibit more requested parenting attitudes, whereas non-employed mothers display more unwanted parenting attitudes. This situation suggests that employed mothers make greater efforts toward their children and use the time remaining from their work life effectively for their children.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirisi gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 28/02/2024

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2024/12

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Birinci yazar araştırmaya %60, ikinci yazar ise %40 oranında katkı sağlamıştır.

Yazar 1: Araştırmanın yürütülmesi, veri toplama süreci, literatür taraması, makalenin yazımı, kaynakçanın hazırlanması ve araştırmanın raporlaştırılması aşamalarına katkı sağlamıştır.

Yazar 2: Verilerin analiz edilmesi, araştırma sürecine danışmanlık yapılması, yöntemsel sürecin değerlendirilmesi, bulguların kontrol edilmesi ve makalenin bilimsel açıdan gözden geçirilmesi aşamalarına katkı sağlamıştır.

DESTEK ve TEŞEKKÜR BEYANI

Araştırmaya katılım sağlayan annelere, annelere ulaşma sürecinde destek veren kurumlara teşekkür ederiz.

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı ve çıkar çatışması bulunmamaktadır.